

Załącznik nr 5

LITERATURA I FILMOGRAFIA OBOWIĄZUJĄCE W ROKU SZKOLNYM 2025/2026

- **BIBLIOGRAFIA**

ETAP I

- David Bordwell, Kristin Thompson, *Film Art. Sztuka filmowa. Wprowadzenie*, tłum. Bogna Rosińska, wydawnictwo Wojciech Marzec, Warszawa 2024.
- Daniel Arijon, *Gramatyka języka filmowego*, tłum. Feliks Forbert-Kaniewski, wydawnictwo Wojciech Marzec, Warszawa 2023.
- Philip Kemp, *Historia kina*, tłum. Anna Wajcovicz, wydawnictwo Arkady, Warszawa 2024.
- *Kino nieme. Historia kina, tom 1*, red. Tadeusz Lubelski, Iwona Sowińska, Rafał Syska, wydawnictwo Universitas, Kraków 2014.
- *Kino klasyczne. Historia kina, tom 2*, red. Tadeusz Lubelski, Iwona Sowińska, Rafał Syska, wydawnictwo Universitas, Kraków 2012.
- *Kino epoki nowofalowej. Historia kina, tom 3*, red. Tadeusz Lubelski, Iwona Sowińska, Rafał Syska, wydawnictwo Universitas, Kraków 2015.
- *Kino końca wieku. Historia kina, tom 4*, red. Tadeusz Lubelski, Iwona Sowińska, Rafał Syska, wydawnictwo Universitas, Kraków 2019.
- Mirosław Przyłipiak, *Kino stylu zerowego. Dwadzieścia lat później*, wydawnictwo Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2017.
- Stefan Czyżewski, Piotr Sitarski, *ABC Filmu. Słownik pojęć filmowych*, edukacjafilmowa.pl.
- Alicja Helman, Andrzej Pitrus, *Podstawy wiedzy o filmie*, wydawnictwo Słowo/Obraz/Terytoria, Gdańsk 2008.
- Alicja Helman, Jacek Ostaszewski, *Historia myśli filmowej. Podręcznik*, wydawnictwo Słowo/Obraz/Terytoria, Gdańsk 2007.
- Tadeusz Lubelski, *Historia kina polskiego 1895-2014*, wydawnictwo Universitas, Kraków 2016.
- Anna Sobolewska, *Paradoksy dokumentu kreacyjnego. Fikcja i niefikcja we współczesnym filmie dokumentalnym*, [w:] *Między sztuką a codziennością. Próba nowej syntezy*, pod red. Maryli Hopfinger, Zygmunta Ziętka i Tomasza Żukowskiego, wydawnictwo Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 2016, s. 134-183.
- Adam Garbicz, Jacek Klinowski, *Kino, wehikuł magiczny. Przewodnik osiągnięć filmu fabularnego. Podróż pierwsza 1913-1949*, wydawnictwo Literackie, Kraków 2015.

- Adam Garbicz, *Kino, wehikuł magiczny. Przewodnik osiągnięć filmu fabularnego podróż piąta 1974-1981*, wydawnictwo Literackie, Kraków 2017.
- Siegfried Kracauer, *Teoria filmu. Wyzwolenie materialnej rzeczywistości*, wydawnictwo Słowo/Obraz/Terytoria, Gdańsk 2008.
- André Bazin, *Ewolucja języka filmu*, w: André Bazin, *Film i rzeczywistość. Wybór tekstów*, wydawnictwo, Warszawa 1963, s. 58-76.
- Mirosław Przyłipiak, *Poetyka kina dokumentalnego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk-Słupsk 2004.
- Rick Altman, *Gatunki filmowe*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012.

Z zakresu wiedzy o mediach i komunikacji społecznej:

- *Nowe supermedium. Współczesne oblicza telewizji i scenariusze przyszłości*, red. Aleksandra Chmielewska, Jacek Snopkiewicz, Wydawnictwo PWSFTviT i Dom Wydawniczy ELIPSA, Łódź 2023.
- Han Byung-Chul, *Nie(do)rzeczy*, tłum. Marcin J. Leszczyński, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2023.
- Henry Jenkins, *Kultura konwergencji. Zderzenie starych i nowych mediów*, wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Kraków 2007.
- John Fiske, *Zrozumieć kulturę popularną*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010.
- Karol Jachymek, *Z nosem w smartfonie. Co nasze dzieci robią w internecie i czy na pewno trzeba się tym martwić*, wydawnictwo Agora, Warszawa 2024.
- Ksenia Kakareko, Tadeusz Kononiuk, Jacek Sobczak, *Fundamenty zawodu dziennikarza*, Wydawnictwo Naukowe Silva Rerum, Poznań–Warszawa 2019.

Lektury dodatkowe:

- *Film polski współcześnie: od głównego nurtu do eksperymentu*, red. Marta Giec, Artur Majer, wydawnictwo PWSFTviT, Łódź 2021.
- *Historia polskiego filmu dokumentalnego (1945–2014)*, red. Małgorzata Hendrykowska, wydawnictwo UAM, Poznań 2015.
- *Polski film dokumentalny w XXI wieku*, red. Małgorzata Kozubek, Tadeusz Szczepański, wydawnictwo PWSFTviT i UŁ, Łódź 2016.
- Małgorzata Hendrykowska, *Kronika kinematografii polskiej*, wydawnictwo Ars Nova, Poznań 2012.

- Grażyna Kędzielawska, *Przewodnik dokumentalisty. Podstawy warsztatu. Skrypt*, wydawnictwo PWSFTviT, Łódź 2016.
- *Teoria praktyki*, red. Katarzyna Mąka-Malatyńska, wydawnictwo PWSFTviT, Łódź 2019.
- Mirosław Przyłipiak, *Kino bezpośrednie, 1960 – 1963, tom 1*, wydawnictwo Słowo/Obraz/Terytoria, Gdańsk 2014.
- Mirosław Przyłipiak, *Kino bezpośrednie, 1963 – 1970, Czas autorów, tom 2*, wydawnictwo Słowo/Obraz/Terytoria, Gdańsk 2014.
- Mirosław Przyłipiak, *Kino bezpośrednie, Między obserwacją a ideologią, t. 3. 1963-1970*, wydawnictwo Słowo/Obraz/Terytoria, Gdańsk 2014.
- Tomasz Kiełbasa, *Jak zdać do szkoły filmowej, czyli kino w pigułce*, wydawnictwo Wojciech Marzec, Warszawa 2016.
- [Stefan Czyżewski, cykl Okiem operatora, edukacjafilmowa.pl](http://edukacjafilmowa.pl),
- [Archiwum Borki – Radziejowice, edukacjafilmowa.pl](http://edukacjafilmowa.pl)
- [Tadeusz Szczepański, cykl 125 lat kina, edukacjafilmowa.pl](http://edukacjafilmowa.pl)

ETAP II

Na II etapie obowiązuje bibliografia z I etapu rozszerzona o poniższe pozycje.

Z zakresu wiedzy o filmie:

- Michał Chudoliński, *Mroczny rycerz z Gotham. Szkice z kultury popularnej*, wydawnictwo Universitas, Kraków 2023.
- Tomasz Żaglewski, *Superkultura. Geneza fenomenu superbohaterów*, wydawnictwo Universitas, Kraków 2021.
- *Sztuka ma znaczenie*, red. Maciej Ożóg, Dagmara Rode, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2020.
- Barbara Szczekała, *Mind-game films. Gry z narracją i widzom*, wydawnictwo Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnej EC1, Łódź 2019.
- Marcin Giżycki, *Nie tylko Disney. Rzecz o filmie animowanym*, wydawnictwo Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa 2000.
- Piotr Witek, *Andrzej Wajda jako historyk. Metodologiczne studium z historii wizualnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Lublin 2016.
- Alicja Helman, *A propos realizmu*, "Kwartalnik Filmowy" nr 75/76, 2011, s. 30-49.

- *Klucze do rzeczywistości. Szkice i rozmowy o polskim filmie dokumentalnym po roku 1989*, red. Małgorzata Hendrykowska, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2005.

Z zakresu wiedzy o mediach i komunikacji społecznej:

- Hans-Georg Moeller, Paul J. D'Ambrosino, *Ty i twój profil*, tłum. Dawid Misztal, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2025.
- Joanna Pigulak, *Gra w film. Z zagadnień relacji między filmem i grami wideo*, wydawnictwo Universitas, Kraków 2022.
- *Języki (pop)kultury w literaturze, mediach i filmie*, red. Monika Kocot, Kamil Szafraniec, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2016.
- *Wokół narracji interaktywnej. Antologia tekstów*, red. Bartłomiej Kluska, wydawnictwo Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnej EC1, Łódź 2024.
- Marian Filipiak, *Homo communicans. Wprowadzenie do teorii masowego komunikowania*, wydawnictwo UMCS, Lublin 2004.
- Jan Van Dijk, *Społeczne aspekty nowych mediów*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.
- Mikołaj Jacek Łuczak, *Komunikacja w społeczeństwie sieci. Technologia, bezpieczeństwo i zmiana społeczna*, Wydawnictwo Naukowe Silva Rerum, Warszawa 2019.
- Jerzy Jastrzębski, *Przestrzeń mediów i dziennikarstwa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2019.
- *Biblia dziennikarstwa*, red. Andrzej Niziołek, Andrzej Skworz, wydawnictwo Znak, Kraków 2010.

Lektury dodatkowe:

- Piotr Kletowski (red.), *Europejskie kino gatunków t. 1 – 5*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2017, 2020, 2021, 2023, 2025.

Etap III

Na III etapie obowiązuje bibliografia z I i II etapu rozszerzona o poniższe pozycje.

Z zakresu wiedzy o filmie:

- Elżbieta Durys, *Amerykańskie popularne kino policyjne w latach 1970 – 2000*, , Łódź 2013.
- *Deziluzja w kinie. Wybór przekładów*, wybór, przekład i opracowanie Adrianna Woroch, wydawnictwo Universitas, Kraków 2024.

- Kamila Rączy, *Medialne obrazowanie dylematów etycznych w serialach nowej generacji*, wydawnictwo Petrus, Kraków 2025.
- Patryk Oczko, *Nie tylko dla dzieci. Studio Filmów Rysunkowych w Bielsku-Białej 1947 – 2021*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2024.
- Elwira Rewińska-Krzewińska, *Kino moje życie*, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Kraków 2024.
- Małgorzata Radkiewicz, *Refleksje zza kamery, Reżyserki o kinie i formie filmowej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2022.
- *Monografia miłości*, red. Alicja Helman, Andrzej Pitrus, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2022.
- Slavoj Žižek, *Lacrimae rerum. Kieślowski, Hitchcock, Tarkowski, Lynch*, wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2007.
- Jacek Ostaszewski, *Historia narracji filmowej*, wydawnictwo Universitas, Kraków 2019.
- Katarzyna Czajka-Kominiarczuk, *Filmy na życie. Przewodnik na każdą okazję*, wydawnictwo WAB, Warszawa 2024.
- Wojciech Wiszniewski, red. Marek Hendrykowski, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2006.
- Beata Kosińska-Kripner, *Mock-documentary a dokumentalne fałszerstwa*, "Kwartalnik Filmowy" nr 54/55, 2006, s. 190-210.
- Beata Kosińska-Kripner, *Parodystyczna natura przewłaszczania kodów faktualnych w mock-dokumentach*, "Kwartalnik Filmowy" nr 56, 2006, s. 47-72.
- Peter Wuss, *Analizując efekt rzeczywistości w filmach Dogmy*, "Kwartalnik Filmowy" nr 54/55, 2006, s. 118-136.
- Krzysztof Loska, *Współczesny horror w przebraniu kina found footage*, wydawnictwo "Kwartalnik Filmowy" nr 104, 2018, s. 193-203.
- Aleksandra Powierska, *Polajkować TV. Telewizja i media społecznościowe*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2022.

Z zakresu wiedzy o mediach i komunikacji społecznej:

- Henry Jenkins, Sam Ford, Joshua Green, *Rozprzestrzenialne media. Jak powstają wartości i znaczenia w usieciowionej kulturze*, tłum. Michał Wróblewski, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2018.
- Kamil Jędrasiak, *Gracze w kulturze*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2023.

- Piotr Sitarski, Maria B. Garda, Krzysztof Jajko, *Nowe media w PRL*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2020.
- Jarema Drozdowicz, *Kultury analogowe. Jak uczyć się, pracować i przeżyć w cyfrowym świecie*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2025.
- Mirosław Filiciak, *Media. wersja beta*, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2013.

Lektury dodatkowe:

- Anne Friedberg, *Koniec kina – multimedia i zmiana technologiczna*, wydawnictwo "Kwartalnik Filmowy" nr 35/36, 2001, s. 42-54.
- Marcin Składanek, *Sztuka generatywna. Metoda i praktyki*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2017.
- Antonina Kłoskowska, *Kultura masowa. Krytyka i obrona*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011.
- Antonina Kłoskowska, *Socjologia kultury*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- Slavoj Žižek, *Patrząc z ukosa. Wprowadzenie do Jacques'a Lacana przez kulturę popularną*, wydawnictwo Aletheia, Warszawa 2023.
- Simon Reynolds, *Retromania: Jak popkultura żywi się własną przeszłością*, tłum. Filip Łobodziński, wydawnictwo Kosmos Kosmos, Warszawa 2018.

- **FILMOGRAFIA**

ETAP I

- *Obywatel Kane*, reżyseria Orson Welles, 1941.
- *Casablanca*, reżyseria Michael Curtiz, 1942.
- *Złodzieje rowerów*, reżyseria Vittorio De Sica, 1948.
- *Rashomon*, reżyseria Akira Kurosawa, 1954.
- *La Strada*, reżyseria Federico Fellini, 1954.
- *Buntownik bez powodu*, reżyseria Nicholas Ray, 1955.
- *Dwaj ludzie z szafą*, reżyseria Roman Polański, 1958.
- *Popiół i diament*, reżyseria Andrzej Wajda, 1958.
- *Do widzenia, do jutra...*, reżyseria Janusz Morgenstern, 1960.
- *Okno na podwórze*, reżyseria Alfred Hitchcock, 1954.
- *400 batów*, reżyseria François Truffaut, 1959.
- *Nóż w wodzie*, reżyseria Roman Polański, 1961.
- *Samotność długodystansowca*, reżyseria Tony Richardson, 1962.
- *Miłość blondynki*, reżyseria Miloš Forman, 1965.
- *Powiększenie*, reżyseria Michelangelo Antonioni, 1966.
- *Wszystko na sprzedaż*, reżyseria Andrzej Wajda, 1969.
- *Rejs*, reżyseria Marek Piwowski, 1970.
- *Wesele*, reżyseria Andrzej Wajda, 1972.
- *Sanatorium pod klepsydrą*, reżyseria Wojciech Jerzy Has, 1973.
- *Lot nad kukułczym gniazdem*, reżyseria Miloš Forman, 1975.
- *Ziemia obiecana*, reżyseria Andrzej Wajda, 1975.
- *Wanda Gościłmińska włóknianka*, reżyseria Wojciech Wiszniewski, 1975.
- *Piknik pod Wiszącą Skatą*, reżyseria Peter Weir, 1975.
- *Człowiek z marmuru*, reżyseria Andrzej Wajda, 1976.
- *Taksówkarz*, reżyseria Martin Scorsese, 1976.

- *Wodzirej*, reżyseria Feliks Falk, 1977.
- *Przypadek*, reżyseria Krzysztof Kieślowski, 1981.
- *Dekalog I*, reżyseria Krzysztof Kieślowski, 1988.
- *Ostatni dzwonek*, reżyseria Magdalena Łazarkiewicz, 1989.
- *Nienormalni*, reżyseria Jacek Bławut, 1990.
- *JFK*, reżyseria Oliver Stone, 1991.
- *Skazani na Shawshank*, reżyseria Frank Darabont, 1994.
- *Forrest Gump*, reżyseria Robert Zemeckis, 1994.
- *Życie jest piękne*, reżyseria Roberto Benigni, 1997.
- *Żeby nie bolało*, reżyseria Marcel Łoziński, 1998.
- *Włoski dla początkujących*, reżyseria Lone Scherfig, 2000.
- *Pianista*, reżyseria Roman Polański, 2002.
- *Dzień świra*, reżyseria Marek Koterski, 2002.
- *Spirited Away*, reżyseria Hayato Miyazaki, 2001.
- *Persepolis*, reżyseria Marjane Satrapi, Vincent Paronnaud, 2007.
- *Pora umierać*, reżyseria Dorota Kędzierzawska, 2007.
- *Walc z Bashirem*, reżyseria Ari Folman, 2008.
- *Slumdog. Milioner z ulicy*, reżyseria Danny Boyle, 2008.
- *W ciemności*, reżyseria Agnieszka Holland, 2011.
- *Ida*, reżyseria Paweł Pawlikowski, 2013.
- *Body/Ciało*, reżyseria Małgorzata Szumowska, 2015.
- *Ostatnia rodzina*, reżyseria Jan P. Matuszyński, 2016.
- *Komunia*, reżyseria Anna Zamecka, 2016.
- *Nawet nie wiesz, jak bardzo Cię kocham*, reżyseria Paweł Łoziński, 2016.
- *La La Land*, reż. Damien Chazelle, 2016.
- *Chłopi*, reżyseria DK Welchman, Hugh Welchman, 2023.
- *Holy Motors*, reżyseria Leos Carax, 2012

Filмотeka Narodowa
Instytut Audiowizualny

Olimpiada Wiedzy o Filmie i Komunikacji Społecznej

- *Parasite*, reżyseria Bong Joon-ho, 2019
- *Film balkonowy*, reżyseria Paweł Łoziński, 2021.